

DIE KANONIESE BENADERING VAN B.S. CHILDS

Deur

GUSTAV FREDRICH CLAASSEN

voorgelê ter gedeeltelike vervulling van die vereistes vir die graad

DOCTOR DIVINITAS

**aan die Fakulteit Teologie (Afdeling B),
Universiteit Pretoria**

Promotor: Prof. W.S. Prinsloo

Augustus 1996

Die finansiële bystand van die Instituut vir Navorsingsontwikkeling van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing t.o.v hierdie navorsing, word hiermee erken. Die menings wat in hierdie studie gehuldig word asook die gevolgtrekkings wat gemaak word, is die van die outeur en weerspieël nie noodwendig die standpunt van die Instituut vir Navorsingsontwikkeling of die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing nie.

DANKBETUIGINGS:

Jy weet nie wat dit is om 'n hele dag lank met jou kop in jou hande te sit en jou ongelukkige brein te druk en te druk om 'n woord te vind nie. By jou kom idees baie maklik onophoudelik, soos 'n stroom. By my is dit 'n smal strepie water. Vir my, wat my skeppende werk betref, is moeisame arbeid noodsaaklik voordat ek 'n waterval tot stand bring.

Gustav Flaubert

Toe ek hierdie woorde van Flaubert lees het ek gedink dat dit min of meer seker ook die verhaal van my proefskrif is. My flirtasie met die akademie was soms ietwat van 'n worsteling gewees. Uiteindelik het die stroompie 'n dam geword, of dit heeltemal 'n waterval sal word moet die leser van hierdie proefskrif self oordeel.

Die stroompie kon nie 'n dam word sonder die hulp van 'n aantal persone nie. Om hierdie rede wil ek my besondere dank betuig aan die volgende persone wat bydraes gelewer het om hierdie proefskrif tot wasdom te bring: In die eerste plek groot dank aan my promotor professor W.S. Prinsloo wat my aan die teologie van B.S. Childs voorgestel het. Ek het groot waardering vir sy kennis, leiding, tyd en aandag wat hy vir 'n aantal jare aan my geskenk het. Aan Willie van Heerden, Annemarie Vermaak, Edna Schultz, Johan Bosman, Johan Meiring en Jean Joubert wat op een of ander manier gehelp het om die proefskrif 'n werklikheid te maak, is ek baie dank aan verskuldig. 'n Woord van dank aan Thea Heckroodt vir haar belangstelling en onderskraging.

Aan die mense die naaste aan my wat baie moes opoffer ten einde hierdie proefskrif 'n werklikheid te maak, groot dank. Hanneke my maat, dankie vir jou aanmoediging en jou onbaatsugtige bydrae tot hierdie proefskrif. Gustav en Michiel dankie dat julle verstaan het dat daar nie so baie tyd was vir rugby, krieket en ander lekker dinge nie. Ek dra hierdie werk aan julle drie op.

Aan God al die eer vir die gawes wat Hy aan my gegee het, vir die genade wat Hy my gegee het, vir dit wat ek deur die skryf van hierdie proefskrif van Hom ontvang het.

Sagaria 4:6b: "Nie met mag en krag sal jy slaag nie, maar deur my Gees, sê die Here die Almagtige".

INHOUDSOPGAWE

Hoofstuk 1	Inleidend	
1.1	Inleidend	p1
1.2	Probleemstelling	p2
1.3	Hipotese	p3
1.4	Werkswyse	p3
Hoofstuk 2	Die plek wat B.S. Childs inneem in die navorsing oor die kanon	
2.	Die plek wat B.S. Childs inneem in die navorsing oor die kanon	p5
2.1	'n Kort oorsig oor die belangstelling in die kanon	p5
2.2	Die aanloop tot die kanoniese benadering van B.S. Childs	p10
2.3	Samevatting	p17
Hoofstuk 3	B.S. Childs en die formulering van die kanoniese benadering	
3.	B.S. Childs en die formulering van die kanoniese benadering	p18
3.1	B.S. Childs: outobiografiese gegewens	p18
3.2	Die belangrikste publikasies van B.S. Childs	p19
3.3	Die ontwikkeling van die kanoniese benadering	p20
3.4	Samevatting	p31
Hoofstuk 4	Spesifieke fasette van die kanoniese benadering van B.S. Childs	
4.	Spesifieke fasette van die kanoniese benadering van B.S. Childs	p32
4.1	Inleidend	p32
4.2	Die definisie van kanon	p33
4.3	Die kanoniese teks van die Skrif	p37
4.4	Die kanoniese vorm van die Skrif	p39
4.5	Die teologiese aanspraak van die kanon	p41
4.6	Die verhouding tussen kanon en die geloofsgemeenskap	p42
4.7	Childs se metodologie	p44
4.8	Childs se hantering van Eksodus 3:1-4:17	p48
4.8.1	Die Ou-Testamentiese konteks	p48
4.8.2	Die gebruik van Eksodus 3:1-4:17 binne Nuwe-Testamentiese konteks	p52
4.8.3	Die eksegetiese geskiedenis van Eksodus 3:1-4:17	p55
4.8.4	'n Teologiese waardering van Eksodus 3:1-4:17	p57
4.9	Samevatting	p58
Hoofstuk 5	B.S. Childs se verhouding met ander teoloë en nie-teoloë	
5.	B.S. Childs se verhouding met ander teoloë en nie-teoloë	p61
5.1	Inleidend	p61
5.2	K. Barth	p62
5.3	G. von Rad	p67
5.4	J.A. Sanders	p71
5.5	H. Gadamer	p77
5.6	P. Ricoeur	p82
5.7	B.S. Childs en die <i>New Critics</i>	p83
5.8	H. Jauss en die resepsieteorie	p85
5.9	H. Frei en G. Lindbeck die sogenaamde Yale-skool	p87
5.10	Childs en ander modelle wat 'n pluralistiese lees van die teks voorstel	p90
5.11	Samevatting	p93

Hoofstuk 6	Reaksie op die kanoniese benadering van B.S. Childs	
6.	Reaksie op die kanoniese benadering van B.S. Childs	p95
6.1	Inleidend	p95
6.2	Negatiewe kritiek teen die kanoniese benadering	p96
6.2.1	Kritiek teen Childs se gebruik van die begrip kanon	p96
6.2.2	Samevatting	p99
6.2.3	Kritiek op die klem wat Childs plaas op die finale vorm van die teks	p100
6.2.4	Samevatting	p104
6.2.5	Kritiek teen Childs se hantering van die kanon as hermeneutiese konsep om 'n Bybelse teologie te skryf	p104
6.2.6	Samevatting	p110
6.2.7	Die keuse van die Masoretiese teks as die kanon waarmee gewerk word	p110
6.2.8	Samevatting	p115
6.2.9	Kritiek teen Childs se harmonisering van verskille binne die kanon	p116
6.2.10	Samevatting	p118
6.2.11	Childs se datum vir die finalisering van die kanon	p119
6.2.12	Samevatting	p120
6.2.13	Kritiek teen die rol van die gemeenskap in die kanoniese benadering	p121
6.2.14	Samevatting	p124
6.2.15	Kritiek op Childs se siening van die kanoniese benadering	p124
6.2.16	Samevatting	p128
6.2.17	Kritiek teen Childs se standpunt ten opsigte van die historiese kritiek	p129
6.2.18	Samevatting	p134
6.2.19	Kritiek op Childs se hantering van Jesaja	p135
6.2.20	Samevatting	p137
6.2.21	Kritiek teen Childs se metodologie	p138
6.2.22	Samevatting	p144
6.2.23	Kritiek teen Childs se hantering van 'n Ou-Testamentiese inleiding	p145
6.2.24	Samevatting	p146
6.2.25	Kritiek teen Childs se hantering van 'n Ou-Testamentiese teologie	p147
6.2.26	Samevatting	p149
6.2.27	Samevatting van die negatiewe kritiek teen Childs	p149
6.3	Positiewe kritiek op Childs se kanoniese benadering	p151
6.3.1	Inleidend	p151
6.3.2	Positiewe kritiek op Childs se hantering van die historiese kritiek	p153
6.3.3	Samevatting	p154
6.3.4	Childs maak die teologie relevant vir die kerk	p154
6.3.5	Samevatting	p157
6.3.6	Childs se holistiese aanpak	p158
6.3.7	Samevatting	p159
6.3.8	Die kanoniese benadering lewer 'n ekumeniese bydrae	p159
6.3.9	Die kanoniese benadering wys op die belangrikheid van die finale vorm van die teks	p160
6.3.10	Samevatting van die positiewe reaksie op die benadering van Childs	p161
Hoofstuk 7	'n Beoordeling van die reaksie teen Childs	
7.	'n Beoordeling van die reaksie teen Childs	p164

7.1	Inleidend	p164
7.2	Childs en die histories-kritiese metode	p164
7.3	'n Beoordeling van die kritiek teen Childs se gebruik van die kanon	p173
7.4	'n Beoordeling van die kritiek van Barr en Barton	p177
7.5	'n Beoordeling van die kritiek op die metodologie van Childs	p189
7.6	'n Beoordeling van die kritiek ten opsigte van die rol wat die Masoretiese teks in die kanoniese benadering van Childs speel	p194
7.7	Samevatting	p195
Hoofstuk 8	Konklusie: 'n Evaluering van die bydrae van B.S. Childs	
8.	Konklusie: 'n Evaluering van die bydrae van B.S. Childs	p197
8.1	Inleidend	p197
8.2	Verteenwoordig die benadering van Childs 'n paradigmaskuif?	p198
8.2.1	Is die kanoniese benadering pre-krities?	p198
8.2.2	Is die kanoniese benadering strukturalisties?	p200
8.2.3	Childs se benadering verteenwoordig nie 'n paradigmaskuif nie	p201
8.3	Childs se relevansie vir die toekomstige debat	p204
8.3.1	Inleidend	p204
8.3.2	'n Teks het meer as een betekenisvlak	p206
8.3.3	Die noodsaak van 'n pluralistiese lees van die teks	p208
8.3.4	Childs se bydrae tot 'n pluralistiese lees van 'n teks	p212
8.4	Samevatting	p216
8.4.1	Childs maak die teologie meer kerkvriendelik	p217
8.4.2	Childs se klem op die finale vorm van die teks	p218
8.4.3	Childs herinner die historiese kritiek aan sy oorspronklike taak	p218
8.4.4	Childs se gebruikmaking van die konsep kanon skep nuwe moontlikhede	p219
8.4.5	Childs lewer 'n bydrae tot 'n pluralistiese lees van die teks	p220
8.4.6	Childs se gebruikmaking van die konsep kanon is nie goed gedefinieer nie	p220
8.4.7	Childs verwaarloos die voorstaduim van die teks	p221
8.4.8	Childs se keuse ten gunste van die Masoretiese teks verswak sy benadering	p223
8.4.9	Childs se metodologie is vaag omskryf	p223
8.4.10	Childs maak nie erns met die kritiek teen hom nie	p224
9.	Opsomming	p226
10.	Summary	p228
11.	Bibliografie	p230